

2023-mut Aningaasanut Inatsisissatut siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

(Aningaasaqarnermut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoq)

Pingajussaaneerinnineq*Aallaqqaasiut*

Akilerartarnermut Aningaasaqarnermullu ataatsimiititaliaq Naalakkersuisut pingajussaaneerinninnermut allannguutissatut siunnersuutitut saqqummiussaannik sukumiisumik sukkasuumillu suliarinninneranut Naalakkersuisut sinnerlugit qutsavigaara.

Peqatigisaanik Naalakkersuisut sinnerlugit partiit tamaasa ataatsimoorlutik aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqarnerat qujassuteqarfigaara. Partiit tamarnik kateriffeqarlutik akerleriiffivut alarlugit, ataatsimoorfitsinnik isumaqatigiissutigisatsinnillu aallussillutik naaperiaarusussuseqarnermik takutitsinerat nuannersorujussuuvoq.

Aningaasanut inatsimmut isumaqatigiissutikkut nunatta 2023-mi aningaasaqarnikkut politikianut patajaatsumik tunngavissiivugut. Tamannalumi pisariaqarpoq, nunarsuarmimi politikikkut aningaasaqarnikkullu suli nalorninartorsiorfiusumi inissisimavugut. Nunarsuarmi maanilu inuiaqatigiinni suli Ruslandip inatsisinik unioqqutitsilluni Ukrainemik saassussinerata kingunerisaasa atuuffiini suli inissisimavugut, tassalu nunarsuarmi aningaasat naleerukkiartorfianni nunarsuarmilu pilersuinerit sunnerneqarfiini.

2023-mut aningaasanut inatsimmi sinneqartoortoq

Pissutsit taamatut inissisimaneranni ullumikkut aningaasanut inatsimmik sinneqartooruteqartumik akuersinerput pisariaqarlunilu iluaqutaavoq. 2023-mit 2026-mut ingerlatsinermi sanaartornermilu 172,8 mio. kr.-nik ataatsimut sinneqartoorfiusunik missingersuusiortoqarpoq.

Aningaasanut inatsit akisussaassuseqarfiusoq inuiaqatigiit aqunneqarneranni toqqammavittut pingaaruteqarpoq, tamannali kisimi naammannanilu ajornartorsiutinik tamanik aaqqiissutaanngilaq. Inuiaqatigiinni unammilligassat ungasissumut atuuttussat amerlasuut Aningaasanut inatsisikkut aaqqinneqarsinnaanngillat, isumaqatigiissutitigulli suliniutitigullu allatigut aaqqitassaapput. Taamaattumik aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissutikkut suliniutissanut arlalinnut sinaakkusiivugut, taakkulu pingaarnersaat iserfigissavakka.

Inuusuttut amerlanerusut ilinniagaqalerlutilluunniit suliffeqalernissaannik aallussineq

Inuusuttuni ukioqatigiit suli amerlanerusut inuussutissarsiuutitigut piginnaaneqalerfiusumik ilinniartitaanermik aallartitsillutillu naammassinnittarnissaat qitiulluinnarpoq. Partiit aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut tamatumani tigussaasunik suliniuteqartoqarnissaa piumasaraat.

UKA2022/7

AN j.nr. 2022 - 21928

Tassunga ilapittuutitut inuusuttut nunaqarfinneersut illoqarfinnillu minnerneersut, maani inersuarmi oqallisigisatta ataatsimeersuartinneqarnissaannut aningaasaliisoqarpoq, taamaalillutik nammineq saqqummiussisinnaaqqullugit. Allannguissagutta allannguinermut pineqartut tusarnaassavavut.

Pisortat inissiaataanni suliffeqarfiutaannilu kinguaattoorutit

Ukiorpassuarni pisortat illuutaasa naammanngitsumik aserfallatsaaliineqannginnerisa nassatarsiaanik ajornartorsiutit ilisimaarilluarneqarput. Pisortat inissiaataanni attartortittakkani iluarsartuussassanik ajornartorsiutit ingammik erloqinartuuvoq. Pissutsit tamakku malitsigisaannik Naalakkersuisut oqaasertaliussamut aalajangersimasumik tunngavissatut nassuiarneqartut toqqammavigalugit 1,5 mia. kr.-nik taarsigassarsinissamik piginnaatitsisumik siunnersuuteqarput. Taarsigassarsineq taanna iluarsartuussinermik suliniuteqarnermi aningaasalersuinissamut atuutilersitsinissamullu pilersaarutip ilagissavaa. Politikikkut pingaarnersiuinermut tunngatillugu, Ineqarnermut Attaveqatigiinnermullu Naalakkersuisoq ataatsimut ineqarnermut isumaqatigiissusiornissaq siunertaralugu, ineqarnermut politikikkut isumaqatiginninniarnissamut partiinik tamanik aggersaassaaq.

Peqqinnissaqarfik

Ukioq manna aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip siullermeerneqarneranili peqqinnissaqarfimmut suliniutinut nutaanik aningaasanik immikkoortitsivugut. Dronning Ingridip Napparsimavissuani nuna tamakkerlugu meeqqanut immikkoortumik nutaamik pilersitsinissamut aningaasaliissutit, meeqqanullu inuusuttunullu tarnikkut katsorsaanerme immikkut iliuuseqarnissamut aningaasaliissutit tassani ilaatigut pineqarput. Peqqinnissaq pillugu ataatsimiititaliarsuaq upernaamut isumaliutissiisummik saqqummiussissaaq, Inatsisartullu taanna tunuliaqutaralugu ukiut ungasinnerusut isigalugit atuuttussamik peqqinnissamut isumaqatigiissummut katersuussinnaanissaat neriutaavoq. Peqqinnissaqarfimmili ajornartorsiutit ilaasa pilertornerusumik iliuuseqarfigineqarnissaat ersareerpoq, tamannalu tunuliaqutaralugu, ajornangippat ukioq manna atorneqalereertussanik Naalakkersuisut iliuseqarasuarnissamik ilaqartumik, ilassutitut aningaasaliissutissanik piareersaasiorput. Politikikkut suliaqarneq Meeqqanut, Inuusuttunut, Ilaqutariinnut Peqqissutsimullu Naalakkersuisumit isumagineqassaaq.

Pisortat allaffissornerat

Pisortani allaffissornerup annertusiartornerata pisariaqartumik killilernissaa politikikkut isumaqatigiissutigineqarpoq. Tamanna tunuliaqutaralugu partiit aningaasanut inatsimmik isumaqatigiissuteqartut, Namminersorlutik Oqartussat qitiusumik allaffeqarfissuanni ukiumut 10 mio. kr.-nik sipaarutinik atuutilersitsisoqarnissaa aalajangerpaat. Sipaarniutit taakku aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneerneqarnerani allannguutissatut siunnersuutikkut atuuttussanngortinneqarput.

Kommunit

Ukioq manna kommuninut ataatsimoortumik tapiissutinik isumaqatiginninniarnit siunnerfeqartumik isumalluartumillu anersaaqarluni ingerlanneqarput. Tamanna tunuliaqutaralugu ulloq 15. november Naalakkersuisut kommunillu 2023-mut kommuninut ataatsimoortumik

tapiissutitut isumaqatigiissuteqarput. Isumaqatigiissutikkut 2023-mut kommuninut ataatsimoortumik tapiissutit 1,6 mia. kr.-nik annertussusilerneqarput. Ukioq manna ataatsimoortumik tapiissutinik isumaqatiginninniarnerni suliffissarsiortunut ikiorsiissutit pisortallu ikiorsiissutaat pillugit inatsisit nutaat, ulloq 1. januar atuutilersussaagaluartut atuutilernissaasa kinguartinneqarnissaat kommunit pingaartippaat. Naalakkersuisut Inatsisartullu maanna ataatsimiinnermi immikkoortoq 183-imi inatsisissatut siunnersuutip akuerineqarneratigut taama kissaateqarneq akueraat. Naalakkersuisut aamma ukiuni aggersuni kommuninik suleqatigiilluarnissap ingerlaannarnissaa qilanaaraat.

Pingajussaaneerinninnermi Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat

Aningaasanut inatsisissatut siunnersuutip pingajussaaneerineqarnerani Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutinik 102-nik saqqummiussipput. Allannguutissatut siunnersuutit aningaasaliissutitut allannguutissatut siunnersuutinut 87-inut oqaasertaliussanullu allannguutissatut siunnersuutinut 15-inut agguarsimapput. Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap allannguutissatut siunnersuutit tamaasa akuerineqarnissaat inassutigaa. Allannguutissatut siunnersuutit Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Ataatsimiititaliap annertuumik eqqartorneqarput, taakkulu ilaat ataasiakkaat kisiisa taassavakka.

Aalisakkanik avammut tunisinermi maanna aalisakkanut aningaasarsiornikkut pingaaruteqarnerpaat akigisaarneranni, atugassarititaasut pisarnertut iliartornerat tunuliaqutaralugu allannguutissatut siunnersuutit isertitassanik missingiutinik nutaanik imaqartut saqqummiunneqarput.

Aningaasaqarnermut inatsimmik isumaqatigiissut tunuliaqutaralugu, savaaqqat neqaat kisiisa pinnagit, neqit suulluunniit eqqussorneqarneranni akitsuutaannik ulloq 1. januar 2023-mi atorunnaarsitsinermi, nutaamik oqaasertaliussassatut siunnersuummik saqqummiussisoqarpoq.

Ilaannakortumik akiliunneqarluni angalanerit akileraaruserneqartarnerat pillugu malittarisassat nutaat, UPA2021-mi atuutilersinneqartut, atuutinnginnissaannik Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmik piginnaatitsisumik nutaamik oqaasertaliussassatut siunnersuut saqqummiunneqarpoq. Taamaalilluni inatsisit siusinnerusukkut atuutsinneqarnerannut utertoqarpoq, kingornalu akiliunneqarluni sulinngiffeqarnermi angalanerit akileraartarnermut aqutsisoqarfiup sukumiisumik naliliineratigut akileraaruserneqartassapput. Malittarisassat nutaat allaffissornikkut atuutsinneqarnissaasa ajornakusoorpallaartussaananerik naliliineq tunuliaqutaralugu siunnersuut saqqummiunneqarpoq.

”Kalaallit Nunaanni Eqqumiitsulianut Toqqorsivik” aningaasaateqarfimmut 50 mio. kr.-t angullugit Naalakkersuisut pituttuisumik neriorsuuteqarsinnaanerannik piginnaatitsisumik nutaamik oqaasertaliisoqarpoq. Tapiissut suliniutip inaarsarnissaanut ataatsimut sanaartornermut aningaasartuutissat pissarsiarineqarnissaanut peqataaqataassaaq. Aningaasaateqarfiup sanaartornermut aningaasartuutissat tamarmiusut sinnerinut aningaasalersuinermik qulakkeerinninneranik, tassungaluunniit pituttuisumik neriorsorneqarsimaneranik uppernarsaasiineranik tapiissummik akiliinissaq tunngavissaqartinneqarpoq.

Naggasiut

Naggasiullugu Naalackersuisut sinnerlugit 2023-mut aningaasanut inatsisissatut siunnersuummik politikikkut isumaqatiginninniarnernut atatillugu maani inatsisisartuni, Aningaasaqarnermullu Naligiissitaanermullu Naalackersuisoqarfimmi, tamassi tunniusimallusi sulisimanissinnut qujassuteqarfigaassi.

Taama oqaaseqarlunga maani inersuarmi isumalluarfiusumik siunnerfigissaartumillu oqallinnissamut qilanaarpunga.